

OBSAH

1 Podstata mezinárodní smlouvy	13
1.1 Historická poznámka	13
1.2 Pojem mezinárodní smlouvy	13
1.3 Funkce mezinárodní smlouvy: smlouva kontraktuální a pravotvorná	16
1.4 Právní režim mezinárodní smlouvy. Právní úprava smluvního práva – tři úrovně.....	17
a) Mezinárodní smluvní právo	17
b) Vnitrostátní smluvní právo	18
c) Právo Evropské unie	19
1.5 Označení smluv	19
1.6 Struktura mezinárodní smlouvy.....	20
2 Kategorie mezinárodních smluv podle jednotlivých kritérií	21
2.1 Počet smluvních stran	21
2.2 Možnost přístupu k mnohostranné smlouvě	22
2.3 Forma smlouvy	22
2.4 Smlouvy pravotvorné a kontraktuální, smlouvy s účinky erga omnes a inter partes.....	23
2.5 Charakter (trvalost) plnění	25
3 Zásady mezinárodního smluvního práva	27
3.1 Zásada „pacta sunt servanda“	27
3.2 Zásada dobré víry	28
3.3 Zásada smluvní volnosti a svobodné vůle stran	28
3.4 Zásada nezávaznosti smluv pro třetí strany	29
3.5 Zásada vyloučení zpětné působnosti smluv	30
3.6 Zásada lex posterior derogat priori.....	30
3.7 Zásada lex specialis derogat legi generali	31
4 Proces vzniku mezinárodní smlouvy	33
4.1 Úvodní poznámky	33
4.2 Způsobnost k uzavření mezinárodní smlouvy	33
4.3 Zástupce státu a plná moc	34
4.4 Sjednání textu smlouvy.....	35
a) Sondáž a expertní jednání.....	36
b) Přijetí a autentifikace textu	37

4.5 Schvalování smluv.....	38
a) Vnitrostátní procedura schvalování mezinárodních smluv.....	38
b) Kategorizace smluv podle Ústavy ČR pro účely schvalování	38
i) Prezidentské smlouvy	38
ii) Vládní a resortní smlouvy	40
4.6 Vyjádření definitivního souhlasu se smlouvou po jejím vnitrostátním schválení	42
4.7 Vstup smlouvy v platnost.....	44
4.8 Platnost a účinnost mezinárodní smlouvy. Prozatímní provádění smlouvy	46
4.9 Prezentace textu a jazyk smlouvy	48
a) Smlouvy dvoustranné.....	48
b) Smlouvy mnohostranné	48
4.10 Technické zajištění právního života smlouvy.....	49
a) Depozitáři smluv	49
b) Registrace smluv u sekretariátu OSN	50
5 Počáteční neplatnost mezinárodních smluv	51
5.1 Základní pojmy a přehled úpravy	51
a) K pojmu neplatnosti mezinárodních smluv.....	51
b) Přehled úpravy ve Vídeňské úmluvě.....	52
5.2 Jednotlivé důvody počáteční neplatnosti mezinárodních smluv	52
a) Vady vůle státu.....	52
i) Nedostatek svobody tvorby vůle státu	52
ii) omyl	53
iii) Podvod.....	54
b) Vady poměru vůle státu a jejího projevu.....	55
i) Donucení zástupce státu	56
ii) Korupce zástupce státu	56
iii) Uzavření smlouvy v rozporu s předpisy vnitrostátního práva	57
iv) Projev vůle státu učiněný osobou bez řádného zmocnění	58
v) Omyl v redakci textu smlouvy	59
c) Vady předmětu smlouvy.....	59
i) Nemožnost předmětu smlouvy	59
ii) Nedovolenost předmětu smlouvy	59
d) Vada subjektu mezinárodní smlouvy (nedostatek smluvní způsobilosti) ..	60
5.3 Řízení o neplatnosti smlouvy a její důsledky.....	61
6 Zánik mezinárodní smlouvy (ukončení platnosti, přerušení provádění).....	63
6.1 Úvodní poznámky	63
6.2 Zánik smlouvy vyplývající z jejích vlastních ustanovení.....	63

6.3 Zánik smlouvy a přerušení jejího provádění na základě souhlasného projevu vůle obou (všech) smluvních stran	64
6.4 Zánik smlouvy a přerušení jejího provádění na základě jednostranného projevu vůle určité (jedné) smluvní strany	65
6.5 Přerušení provádění smlouvy na základě dohody stran.....	66
6.6 Zánik smlouvy na základě objektivní skutečnosti	67
6.7 Řízení o ukončení platnosti smlouvy, odstoupení od smlouvy nebo přerušení jejího provádění. Důsledky ukončení platnosti smlouvy.....	67
7 Výhrady ke smlouvám.....	69
7.1 Pojem výhrady	69
7.2 Přípustnost výhrady	70
7.3 Prohlášení s účinky výhrady.....	72
7.4 Alternativy nabídnuté smlouvou	73
7.5 Směrnice Komise pro mezinárodní právo k uplatňování výhrad.....	74
8 Výklad mezinárodních smluv.....	77
8.1 Úvodní poznámky	77
8.2 Subjekty interpretace	78
8.3 Interpretační prostředky a metody výkladu	78
8.4 Ustanovení Vídeňské úmluvy o interpretaci smluv.....	79
8.5 Interpretační prohlášení.....	82
8.6 Spory o výklad smlouvy.....	82
8.7 Výklad vnější smlouvy EU	82
9 Přenos mezinárodní smlouvy do českého vnitrostátního práva.....	85
9.1 Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva – výchozí předpoklad.....	85
9.2 Závaznost mezinárodní smlouvy v oblasti vnitrostátního práva	85
a) Smlouvy, předmětem jejichž úpravy jsou vnitrostátní právní vztahy	85
b) Smlouvy přímo (legislativně technicky) použitelné na právní poměry vnitrostátních subjektů (smlouvy „self-executing“).....	87
c) Aplikace a použití smlouvy	88
9.3 Uvedení mezinárodní smlouvy do vnitrostátního práva	89
10 Účinky mezinárodní smlouvy v českém vnitrostátním právu. Její bezprostřední závaznost pro vnitrostátní subjekty (přímý účinek).....	93
10.1 Odkaz na mezinárodní smlouvy (v ústavě, v jednotlivých zákonech) a jeho právní účinky.....	93
a) Podmínky odkazu	93
b) „Souhlas Parlamentu s ratifikací smlouvy“	94

c) Vyhlášení mezinárodní smlouvy jako podmínka její přímé vnitrostátní závaznosti	95
d) „Právní síla“ (postavení) mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právu.....	96
10.2 Aplikace mezinárodních smluv vnitrostátními orgány ČR	97
a) Shrnutí základních poznatků	97
b) Aplikace mezinárodních smluv českým soudcem – shrnutí metodického postupu.....	98
10.3 Předběžná kontrola ústavnosti mezinárodních smluv	99
10.4 „Předběžná kontrola ústavnosti“ mezinárodních smluv v EU	100

11 Mezinárodní smlouvy uzavírané Evropskou unií nebo v jejím rámci..... 103

11.1 Úvodní poznámky	103
a) Přehled smluvních typů v právu EU	104
b) Terminologická poznámka.....	105
c) Přehled zkoumané problematiky	106
11.2 Pravomoci EU k uzavírání mezinárodních smluv navenek (tzv. vnějších smluv). Hledisko mezinárodního práva.....	106
a) Mezinárodně právní subjektivita mezinárodních organizací a jejich způsobilost uzavírat mezinárodní smlouvy	106
b) Evropské společenství před Lisabonem a Evropská unie po Lisabonu.....	107
11.3 Pravomoci EU k uzavírání mezinárodních smluv navenek. Hledisko práva EU. Vymezení pravomoci EU ve vztahu k členským státům	108
a) Výslovně stanovená pravomoc EU obecně.....	108
b) Nevýslovně (implicitně) založená pravomoc ES uzavírat mezinárodní smlouvy	109
c) Výslovně stanovená pravomoc ve zvláštních případech.....	109
11.4 Postavení mezinárodních smluv sjednávaných EU s třetími státy nebo mezinárodními organizacemi v právu EU	110
a) Postup při sjednávání a přijímání mezinárodních smluv, jejichž stranou je EU	110
i) Obecná procedura sjednávání mezinárodních smluv EU.....	110
ii) Zvláštní procedury sjednávání mezinárodních smluv EU	111
b) Výlučná a nevýlučná pravomoc EU	112
c) Prozatímní provádění dohod.....	113
d) Shrnutí a završení vnitrounitní procedury sjednávání mezinárodních smluv se třetími subjekty	114
e) Některé příklady mezinárodních smluv (dohod) sjednaných ES a EURATOMem se třetími subjekty	114
11.5 Mezinárodní smlouvy uzavřené členskými státy před vstupem do EU (ES) ...	115
11.6 Smlouvy uzavírané uvnitř ES (EU).....	117

a) Smlouvy uzavírané mezi členskými státy mimo pravomocí EU jakožto instrumenty mezinárodního práva	117
b) Smlouvy uzavírané mezi ES (EU) a členským státem.....	118
11.7 Zhodnocení novinek v Lisabonské smlouvě	119
11.8 Historický exkurz s následky do současnosti: Smlouvy uzavírané Evropskou unií (býv. II. a III. pilíř) před Lisabonem	119
12 Účinky smluv uzavřených EU v unijním právu a v právu českém	123
12.1 Postavení mezinárodních smluv sjednaných se třetími subjekty v právu EU. Účinky mezinárodních smluv uzavřených EU v systému unijního práva.....	123
12.2 Závaznost vnějších mezinárodních smluv uzavřených výhradně EU pro členské státy.....	123
12.3 Zvláštní kategorie smluv podle čl. 10a Ústavy	125
12.4 Směrnice vlády ČR o smlouvách sjednávaných v rámci EU	126
Literatura.....	129
PŘÍLOHA I Vzory dokumentů: písemnosti spojené se sjednáním smlouvy.....	131
1. Plná moc k jednání na diplomatické konferenci, kde se sjednává smlouva	131
2. Plná moc k podpisu prezidentské smlouvy	132
3. Ratifikační listina k dvoustranné smlouvě	133
4. Tzv. „malá ratifikační listina“ k dvoustranné smlouvě	134
5. Protokol o výměně ratifikačních listin k dvoustranné smlouvě	135
6. Ratifikační listina k mnohostranné smlouvě.....	136
7. Nóta, kterou se ukládá ratifikační listina mnohostranné smlouvy u deponitáře. 137	
8. Nóta o schválení dvoustranné vládní dohody (případ, kdy česká strana notifikuje první)	138
PŘÍLOHA II Výňatky z právních předpisů ČR	139
1. Ústavní zákon České národní rady ze dne 16. prosince 1992 č. 1/1993 Sb. (Ústava České republiky) ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb. a 71/2012 Sb.....	139
2. Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 28. dubna 1993 o sjednávání mezinárodních smluv č. 144/1993 Sb.	141
PŘÍLOHA III Vídeňská úmluva o smluvním právu (1969)	143
PŘÍLOHA IV Ukázka jednání pracovní skupiny o textu smlouvy.....	169